

Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie

Názov materiálu: Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Predkladateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

3.1 Náklady regulácie

3.1.1 Súhrnná tabuľka nákladov regulácie

Tabuľka č. 1: Zmeny nákladov (ročne) v prepočte na podnikateľské prostredie (PP), vyhodnotenie mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov.

TYP NÁKLADOV	Zvýšenie nákladov v € na PP	Zníženie nákladov v € na PP
<i>A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality</i>	0	0
<i>B. Iné poplatky</i>	0	0
<i>C. Nepriame finančné náklady</i>	0	0
<i>D. Administratívne náklady</i>	0	0
Spolu = A+B+C+D	0	0
z toho		
<i>E. Vplyv na mikro, malé a stredné podniky</i>	0	0
<i>F. Úplná harmonizácia práva EÚ</i>	0	0
VÝPOČET mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov	IN	OUT
G. Náklady okrem výnimiek = B+C+D-F	0	0

3.1.2 Výpočty vplyvov jednotlivých regulácií na zmeny v nákladoch podnikateľov

Tabuľka č. 2: Výpočet vplyvov jednotlivých regulácií (nahradte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov):

P.č.	Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci dôvod zvýšenia/zníženia nákladov na PP	Číslo normy (zákona, vyhlášky a pod.)	Lokalizácia (§, ods.)	Pôvod regulácie: SK/EÚ úplná harm./EÚ harm. s možnosťou voľby	Účinnosť regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Počet subjektov MSP v dotk. kategórii	Vplyv na 1 podnik. v €	Vplyv na kategóriu dotk. subjektov v €	Druh vplyvu In (zvyšuje náklady) / Out (znižuje náklady)

3.2 Vyhodnotenie konzultácií s podnikateľskými subjektmi pred predbežným pripomienkovým konaním

MPSVR SR zverejnilo na portáli Slov-lex Predbežnú informáciu k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2021/49>

Záujem o konzultácie k návrhu zákona potvrdili e-mailom:

- Zástupca registrovaného sociálneho podniku Tvoríme s.r.o.
- ASSE - Asociácia Subjektov Sociálnej Ekonomiky, záujmové združenie právnických osôb
- Centrum lepšej regulácie – analytický odbor Slovak Business Agency
- Slovenský živnostenský zväz

Konzultácie boli uskutočnené dňa 17.03.2021 a dňa 24.03.2021, a prebehli formou online stretnutia bez navrhnutých riešení a predložených návrhov.

V rámci spoločnej konzultácie s SBA a SŽZ bola zo strany zmienených organizácií vyjadrená obava zo skutočnosti, že rodinný podnik sa v zmysle vymedzenia svojich základných definičných znakov stáva subjektom sociálnej ekonomiky. Uvedenými stranami bolo z tohto dôvodu navrhované, aby právna úprava rodinných podnikov bola riešená samostatným zákonom. V odpovedi na túto požiadavku boli zúčastnené strany konzultácie informované o tom, že úprava rodinných podnikov v kontexte zákona o SE nezadáva automatický prienik rodinného podniku a subjektu sociálnej ekonomiky. Naopak, prináša stav, kedy rodinný podnik stojí v zmysle svojich základných definičných znakov mimo rámec sociálnej ekonomiky. Subjektom sociálnej ekonomiky, prípadne sociálnym podnikom sa môže stať, ak sa nad rámec svojich základných definičných znakov rozhodne na seba vziať atribúty subjektu sociálnej ekonomiky či sociálneho podniku a to rovnako ako každý iný subjekt práva, ktorému to umožňuje § 4 predmetného zákona.

3.3 Vplyvy na konkurencieschopnosť a produktivitu

Sociálna ekonomika

Návrh je zameraný na posilnenie a podporenie priaznivého prostredia pre rozvoj sociálnej ekonomiky na Slovensku. Nepredpokladá sa vplyv na konkurencieschopnosť a správanie sa iných podnikov na trhu.

Rodinná ekonomika

Návrhom sa umožní prehľad o subjektoch, ktoré sa hlásia k charakteru rodinných podnikov a registráciou rodinných podnikov sa identifikujú tie podniky, ktoré sa hlásia k sociálnej role

v podnikateľskej činnosti. Tieto zmeny môžu mať pozitívny vplyv na kultúru a transparentnosť v podnikateľskom prostredí. Navrhovaná zmena môže priniesť tiež zvýšený záujem o „rodinnú značku“, záujem o ochranu duševného vlastníctva, know-how a autorských práv v rodinných podnikoch.

Konkurencieschopnosť:

Na základe uvedených odpovedí zaškrtnite a popíšte, či materiál konkurencieschopnosť:

☐ zvyšuje ☒ nemení ☐ znižuje

Produktivita:

Na základe uvedenej odpovede zaškrtnite a popíšte, či materiál produktivitu:

☐ zvyšuje ☒ nemení ☐ znižuje

3.4 Iné vplyvy na podnikateľské prostredie

Sociálna ekonomika

Predložený materiál sa pre účely zhodnotenia vplyvov na podnikateľské prostredie vzťahuje na subjekty v sektore sociálnej ekonomiky. Subjekty sociálnej ekonomiky sa od bežných podnikateľských subjektov odlišujú najmä ich hlavným cieľom, ktorým nie je dosahovanie alebo maximalizovanie zisku, ale dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu. Subjekty sociálnej ekonomiky tak nemožno chápať ako bežný podnikateľský subjekt. Materiál vychádza z poznatkov z aplikačnej praxe a je zameraný na posilnenie a podporenie priaznivého prostredia pre rozvoj sociálnej ekonomiky na Slovensku. Návrh má vniesť do tejto oblasti poriadok v zmysle ustálenia pojmov a regulácie, odstrániť prekážky brániace rozvoju sociálnej ekonomiky a dotvoriť a zefektívniť systém podpory pre subjekty sociálnej ekonomiky.

Pozitívne vplyvy

Čl. I, bod 9 (§ 5 ods. 5): Rozširuje sa okruh možností splnenia podmienky socializácie zisku sociálnych podnikov. Podmienka socializácie zisku sa bude považovať za splnenú aj vtedy, ak sú prostriedky použité na:

- na doplnenie fondov, ktoré sociálny podnik vytvára podľa osobitného predpisu (najviac do výšky 25 % základného imania sociálneho podniku),
- doplnenie do osobitného fondu vytvoreného na účel budúceho použitia finančných prostriedkov na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu (do piatich rokov odo dňa schválenia ročnej účtovnej závierky, ktorou bol preukázaný kladný hospodársky výsledok príslušného účtovného obdobia),
- doplnenie do osobitného fondu vytvoreného na účel krytia rizík podnikania (ak ide o sociálny podnik, ktorému všeobecne záväzný právny predpis neustanovuje povinnosť vytvoriť osobitný fond na tento účel, a najviac v sume 5 % zo zisku po zdanení)

- peňažné plnenie zo zisku po zdanení, ktoré sa nepovažuje za mzdu zamestnávateľom zamestnancovi, ktorý nemá účasť na základnom imaní
- nákup zásob, ktoré nie sú určené na vlastnú spotrebu podniku, inými slovami, sú určené na ďalší predaj.

Návrh bude mať pozitívny vplyv na všetky sociálne podniky, ktoré majú možnosť využiť niektorú z uvedených možností. Očakáva sa, že návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 200 sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 27 (§ 7 ods. 8 a ods. 7): Navrhuje sa doplnenie ustanovenia, ktorým sa doplní fikcia, v akej lehote je registrovaný sociálny podnik povinný zriaďovať poradný výbor alebo uplatňovať demokratickú správu, a túto skutočnosť preukázať ministerstvu práce. Ide o legislatívno – technickú úpravu, ktorá bude mať pozitívny vplyv na dotknuté subjekty sociálnej ekonomiky v zmysle posilnenia právnej istoty. Zároveň sa navrhuje, že podmienky týkajúce sa absencie nedoplatkov na verejnom zdravotnom poistení, sociálnom poistení, povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a na dani podľa § 6 ods. 1 písm. h) a i) sa považujú za splnené, aj ak registrovanému sociálnemu podniku sú povolené splátky dlžných súm poistného na sociálne poistenie, splátky dlžných súm z pohľadávok evidovaných zdravotnou poisťovňou, je povolené zaplatenie colného dlhu v splátkach a povolený odklad platenia dane alebo platenie dane v splátkach a príslušná dlžná suma sa nestala splatnou. Uvedené bude mať pozitívny vplyv na dotknuté subjekty sociálnej ekonomiky, ktorým bude umožnené splatiť dlh v stanovenej lehote bez konzekvencie.

Čl. I, bod 28 (§ 7 ods. 10): Ustanovuje sa, že registrovaný sociálny podnik je povinný zapísať označenie „registrovaný sociálny podnik“ do registra alebo inej evidencie, do ktorej zápisom vzniká právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ. Registrovaný sociálny podnik je povinný podať návrh na zápis do troch mesiacov odo dňa priznania štatútu registrovaného sociálneho podniku. Úprava bude mať pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, nakoľko ide o zjednotenie súčasného znenia, aby jednotlivé registrové súdy pristupovali k subjektom rovnako, a precizovanie lehoty na splnenie povinnosti.

Čl. I, bod 35 (§ 12 ods. 5): Navrhuje sa zadefinovať pre registrované integračné sociálne podniky fikcia splňania podmienky minimálneho počtu zamestnancov v integračnom podniku pri poklese tohto stanoveného počtu zamestnancov v období šiestich mesiacov. V prípade poklesu počtu zamestnancov pod určené minimum tak subjekt nepríde hneď o štatút registrovaného sociálneho podniku a ním podmienené formy podpory, ale môže doplniť stav zamestnancov v stanovenej lehote. Návrh bude mať pozitívny vplyv na registrované integračné sociálne podniky v podobe vyššej predvídateľnosti podpory a istoty podnikania. Očakáva sa, že návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 80 integračných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 39 (§ 14 ods. 1): Rozširuje sa účtovné obdobie u registrovaného sociálneho podniku o hospodársky rok. Uvedené bude mať pozitívny vplyv na všetky registrované sociálne podniky, ktoré tak budú mať možnosť zosúladiť účtovné obdobie napríklad so sezónnosťou podnikania. Očakáva sa, že sa návrh v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 30 registrovaných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 40 (§ 14 sa vypúšťa odsek 3): Navrhuje sa zrušiť špeciálna povinnosť registrovaného sociálneho podniku mať účtovnú závierku a výročnú správu overenú štatutárnym audítorm. Táto povinnosť sa týka RSP, ak

- príjem verejných prostriedkov a podielov zaplatenej dane v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, presiahne 200 000 eur, alebo
- všetky príjmy RSP v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, presiahnu 500 000 eur.

Zrušením tejto povinnosti budú pre RSP platiť rovnaké ustanovenia týkajúce sa povinnosti auditu ako pre ostatné spoločnosti. Tie sú definované v zákone č. 431/2001 Z.Z. o účtovníctve. Návrh bude mať pozitívny vplyv vo forme úspory nákladov RSP. Návrh sa dotkne najmä RSP s obratom od 500 000 do 8 000 000 eur (s majetkom do 4 000 000 eur a priemerným počtom zamestnancov do 50), ktorým na základe uvedených skutočností v roku vstúpenia návrhu do platnosti povinnosť auditu zaniká. Očakáva sa, že zmena sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 20 registrovaných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 41- 45 (§ 15 ods. 1, § 15 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 2 písm. g), § 15 odseky 3 a 4 znejú, a sa vypúšťa odsek 5): Navrhuje sa vypustiť povinnosť, že registrovaný sociálny podnik predkladá výročnú správu do 15. júla nasledujúceho kalendárneho roka ministerstvu práce, ktoré ju zverejňuje na svojom webovom sídle a povinnosť, že registrovaný sociálny podnik je povinný zverejniť výročnú správu na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené. Uvedené bude mať pozitívny vplyv na dotknuté subjekty v zmysle zjednotenia a zjednodušenia povinností týkajúcich sa zverejňovania výročných správ. Úsporu administratívneho zaťaženia odhadujeme v rozsahu 30 minút ročne pre jeden registrovaný sociálny podnik, čo predstavuje 1 euro v administratívnych nákladoch ročne.

Čl. I, bod 51 (§ 16 ods. 5): Rozširuje sa okruh prijímateľov investičnej pomoci vo forme nenávratného finančného príspevku a dotácie. Navrhuje sa, aby sa uvedená forma investičnej pomoci mohla poskytovať aj registrovaným sociálnym podnikom, ktoré nevyužívajú 100% zisku po zdanení na dosiahnutie pozitívneho sociálneho vplyvu. Po poskytnutí nenávratného finančného príspevku alebo dotácie sú tieto podniky povinné použiť sumu vo výške 100% zisku po zdanení v úhrne za obdobie piatich rokov od poskytnutia tejto investičnej pomoci na dosiahnutie pozitívneho sociálneho vplyvu. Návrh predstavuje pozitívny vplyv pre subjekty sociálnej ekonomiky, ktoré spĺňajú uvedené podmienky. Predpokladá sa že v roku vstúpenia do platnosti sa návrh dotkne približne 16 subjektov.

Čl. I, bod 53 [§ 17 ods. 1 sa vypúšťa písmeno g)]: Navrhuje sa vypustenie úľavy na dani z príjmov zo Zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, konkrétne zo zoznamu foriem investičnej pomoci, ktoré je možné poskytnúť sociálnym podnikom. Dôvodom tejto úpravy je rozšírenie možností využitia daňovej úľavy, nakoľko jej zaradenie pod investičnú pomoc spôsobilo neželané zúženie použitia výhradne na účel podpory investície alebo prípravy projektu investície. Návrh bude mať pozitívny vplyv na registrované sociálne podniky spĺňajúce podmienky priznania daňovej úľavy, ktorú budú môcť využiť akýmkoľvek spôsobom v súlade s § 30d zákona č. 595/2003 o dani z príjmov, t.j. na účely dosiahnutia pozitívneho sociálneho vplyvu. Úľava na dani z príjmov sa tak pre mnohé registrované sociálne podniky stane dostupnejšou formou pomoci. Očakáva sa, že v roku vstúpenia do platnosti sa úprava dotkne približne 56 registrovaných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 57 (§ 19 ods. 1): Stanovujú sa nové situácie, kedy je možné podnikom v širšom priestore sociálnej ekonomiky poskytnúť kompenzačnú pomoc. Ide o :

- kompenzáciu podnikov, ktoré s cieľom dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu pôsobia na trhu, ktorý z dôvodu svojej nedostatočnej veľkosti, obmedzenej kúpnej sily, či iných

špecifik dlhodobu neumožňuje dosiahnuť vyrovnané hospodárenie pri inak preukázateľnom napĺňaní verejného záujmu alebo komunitného záujmu; alebo

- náhradu škody spôsobenej prírodnou katastrofou; alebo
- náhradu škody spôsobenej dôsledkami situácie, ktorá bola dôvodom vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu podľa osobitného predpisu.

Návrh bude mať pozitívny vplyv na podniky v širšom priestore sociálnej ekonomiky, ktoré spĺňajú uvedené podmienky a kvalifikujú sa na poskytovanie kompenzačnej pomoci. Odhaduje sa, že kompenzačná pomoc v prípade nemožnosti dosiahnuť vyrovnané hospodárenie sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 60 subjektov ročne. Počet dotknutých podnikov v prípade prírodnej katastrofy či mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu bude závisieť od okolností, rozsahu a trvania danej situácie.

Zmiešané vplyvy

Čl. I, bod 56 (§ 18 ods. 2 druhá veta a tretia veta): Navrhuje sa úprava definície maximálnej výšky investičnej pomoci vo forme nenávratného finančného príspevku alebo dotácie, ktorú možno poskytnúť integračnému sociálnemu podniku na vytvorenie pracovných miest. Aktuálne je táto maximálna výška definovaná v absolútnych hodnotách, pričom návrhom sa má naviazať na mzdový vývoj v hospodárstve Slovenskej republiky, a čiastočne aj na veľkosť podnikov. Navrhovaná definícia tak predíde problémom s infláciou a znižovaním hodnoty limitov. V závislosti od veľkosti podniku (výšku obratu) môže mať návrh pozitívny aj negatívny vplyv na maximálnu výšku investičnej pomoci vo forme NFP alebo dotácie pre integračné sociálne podniky. Pozitívny vplyv sa týka integračných sociálnych podnikov s obratom vyšším ako 73 000 eur.

Príklad 1: Integračnému sociálnemu podniku s ročným obratom vo výške 100 000 eur, ktorý vytvorí 3 pracovné miesta, by mohla byť podľa aktuálnej právnej úpravy poskytnutá investičná pomoc vo forme nenávratného finančného príspevku alebo dotácie v maximálnej výške 140 000 eur. Podľa navrhovanej úpravy by rovnaký integračný sociálny podnik mohol dostať dotáciu alebo NFP v maximálnej výške 146 763 eur.

Príklad 2: Integračnému sociálnemu podniku s ročným obratom vo výške 50 000 eur, ktorý vytvorí 3 pracovné miesta, by mohla byť podľa aktuálnej právnej úpravy poskytnutá investičná pomoc vo forme nenávratného finančného príspevku alebo dotácie v maximálnej výške 140 000 eur. Podľa navrhovanej úpravy by rovnaký integračný sociálny podnik mohol dostať dotáciu alebo NFP v maximálnej výške 134 263 eur.

Odhaduje sa, že návrh sa dotkne približne 10 subjektov sociálnej ekonomiky s ročným obratom do 73 000 eur (negatívny vplyv) a približne 25 subjektov s ročným obratom nad 73 000 (pozitívny vplyv).

Čl. I, bod 97 (§ 28 ods. 3): Navrhuje sa rozšírenie pokút do výšky 10 000 eur v súvislosti s prijatím nových povinností týkajúcich sa organizácií sektora sociálnej ekonomiky. Úpravou vzniká vplyv pre uvedené subjekty len v prípade neoprávneného konania alebo nesplnenia zákonom stanovených podmienok, na druhej strane prispeje k lepšiemu dodržiavaniu ustanovení.

Čl. IV, bod 4 [§ 53g ods. 3 písm. a) a b)]: Navrhuje sa zjednotenie výšky vyrovnávacieho príspevku poskytovaného integračnému podniku (podľa § 53g zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti) s maximálnym stropom, ktorý sa môže poskytnúť v súlade s Nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy. Návrhom dôjde k navýšeniu výšky vyrovnávacích príspevkov poskytovaných na mzdové náklady spojené so zamestnávaním znevýhodnených osôb, ktoré nie sú znevýhodnené z dôvodu dlhodobej nezamestnanosti, dosiahnutého nižšieho vzdelania, alebo zdravotného znevýhodnenia, z výšky 40 % oprávnených nákladov skutočne vynaložených na zamestnanca (najviac vo výške 40 % z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy) na výšku 50 % oprávnených nákladov skutočne vynaložených na zamestnanca (najviac vo výške 50 % z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy). Návrh bude mať pozitívny vplyv na integračné sociálne podniky, ktorým je alebo v budúcnosti bude poskytovaný vyrovnávací príspevok na uvedených znevýhodnených zamestnancov. Zároveň sa navrhuje pre zdravotne znevýhodnené osoby, ktoré nie sú uznané za invalidné, znížiť výšku poskytovania príspevku z výšky 75 % oprávnených nákladov skutočne vynaložených na zamestnanca (najviac vo výške 75 % z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy) na výšku 55 % oprávnených nákladov skutočne vynaložených na zamestnanca (najviac vo výške 55 % z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy). Návrh bude mať negatívny vplyv na integračné sociálne podniky, ktorým je alebo v budúcnosti bude poskytovaný vyrovnávací príspevok na uvedených zdravotne znevýhodnených zamestnancov. Očakáva sa, že návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 350 integračných sociálnych podnikov. Odhaduje sa, že u približne 150 subjektov bude prevažovať pozitívny vplyv a u približne 200 subjektov negatívny.

Negatívne vplyvy

Čl. I, bod 2 [§ 2 ods. 5 písm. a)]: Navrhuje sa vyňať zo základnej definície znevýhodnených osôb osoby, ktoré sú poberateľmi starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo výsluhového dôchodku. Návrh bude mať negatívny vplyv na integračné sociálne podniky, ktoré zamestnávajú alebo v budúcnosti chcú zamestnávať uvedené osoby, nakoľko sa na nich nebudú vzťahovať rôzne formy podpory (napr. podľa č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti). Odhaduje sa, že návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 20 integračných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 16 [§ 6 ods. 1 písm. g) až i)]: Rozširuje sa podmienka zamestnávania najmenej dvoch zamestnancov v pracovnom pomere dohodnutom najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času v integračnom podniku okrem u obchodných spoločností a fyzických osôb – podnikateľov aj na všetky ostatné právne formy subjektov, ktoré sa môžu stať subjektom sociálnej ekonomiky. Táto zmena predstavuje mierny negatívny vplyv pre uvedené subjekty v podobe novej regulácie, avšak je v súlade s podstatou vzniku a fungovania integračných sociálnych podnikov, ktorých hlavným cieľom je podpora zamestnanosti prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb. Očakáva sa, že návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 30 registrovaných integračných sociálnych podnikov.

Čl. I, bod 28 (§ 7 ods. 9): Navrhuje sa, že registrovaný sociálny podnik je povinný písomne oznámiť ministerstvu práce každú zmenu skutočností rozhodujúcich pre posúdenie splňania podmienok podľa a zmenu údajov zapisovaných do registra registrovaných sociálnych podnikov, ktoré nie sú zapísané v inej zákonom ustanovenej evidencii, do desiatich dní odo dňa, keď ku zmene došlo. Ak došlo k zmene fyzickej osoby, ktorá je štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, registrovaný sociálny podnik je povinný spolu s oznámením tejto zmeny predložiť údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov podľa osobitného predpisu a súhlas s ich spracovaním alebo výpis z registra trestov nie starší ako tri mesiace. Návrhom sa rozšíri existujúca povinnosť na iné skutočnosti.

Čl. IV, bod 5 (§ 53g ods. 4): Zavádza sa alikvotné krátenie maximálnej výšky vyrovnávacieho príspevku integračnému podniku tak, aby zodpovedala pracovnému pomeru dohodnutému na ustanovený týždenný pracovný čas. Ak je pracovný pomer dohodnutý na kratší pracovný čas, maximálna výška príspevku sa má pomerne krátiť. V súvislosti s uvedeným sa navrhuje zavedenie alikvotného krátenia aj pri ustanoveniach, ktoré definujú povinnosti a obmedzenia týkajúce sa mzdových nákladov u registrovaných sociálnych podnikov, ktorým bola poskytnutá výhoda alebo podpora z verejných prostriedkov. Opatrením budú dotknuté integračné podniky, ktoré sú príjemcami vyrovnávacích príspevkov a zamestnávajú zamestnancov na kratší pracovný čas. U týchto podnikov môže vplyvom návrhu dôjsť k zníženiu výšky poskytovaných príspevkov, zároveň však sa návrhom docieli zvýšenie efektívnosti poskytovanej podpory. Odhaduje sa, že sa návrh sa v roku vstúpenia do platnosti dotkne približne 450 integračných sociálnych podnikov.

Rodinná ekonomika

Predložený materiál vytvára inštitucionálny rámec pre problematiku rodinnej ekonomiky, ktorý môže slúžiť ako právny základ na podporu rodinného podnikania. Stanovuje podmienky evidencie a registrácie rodinných podnikov a zároveň určuje povinnosti registrovaných rodinných podnikov. Materiál má vplyv na podnikateľské subjekty (vrátane subjektov sociálnej ekonomiky), ktoré

- spĺňajú zákonom stanovené podmienky rodinného podniku a požiadajú o zaradenie do evidencie rodinných podnikov, a/alebo
- spĺňajú zákonom stanovené podmienky registrovaného rodinného podniku a požiadajú o zaradenie do registra rodinných podnikov.

Podľa európskej federácie „European Family Businesses“ (EFB) tvoria rodinné podniky v jednotlivých členských štátoch Európskej Únie 55% až 90% všetkých podnikov. Sú zastúpené vo všetkých sektoroch ekonomiky a vo všetkých veľkostných kategóriách podnikateľských subjektov. Na základe prieskumu Slovenskej asociácie malých a stredných podnikov (SAMP) v r. 2019-2020 možno predpokladať, že cca 60 – 65 % z malých a stredných podnikov tvoria rodinné podniky. Údaje z paralelného prieskumu, vykonávaného v rámci spolupráce SAMP s „Asociací malých a středních podniků a živnostníků v ČR“ (AMSP a Ž v ČR) v projekte „Rok 2018 – Rok rodinného podnikania“, uvádzajú zastúpenie rodinných podnikov v ČR až cca 80%. Účinnosť právnej úpravy týkajúcej sa rodinnej ekonomiky je navrhovaná od 1.1.2023. Odhaduje sa, že:

- v roku 2023 bude na Slovensku evidovaných 2 000 rodinných podnikov (z toho 1 938 malých a stredných) a registrovaných 75 rodinných podnikov (z toho 73 malých a stredných)
- v roku 2024 bude na Slovensku evidovaných 6 000 rodinných podnikov (z toho 5 814 malých a stredných) a registrovaných 165 rodinných podnikov (z toho 160 malých a stredných)
- v roku 2025 bude na Slovensku evidovaných 8 000 rodinných podnikov (z toho 7 752 malých a stredných) a registrovaných 425 rodinných podnikov (z toho 413 malých a stredných).

Pozitívne vplyvy

Všeobecne: Návrhom sa umožní prehľad o subjektoch, ktoré sa hlásia k charakteru rodinných podnikov a registráciou rodinných podnikov sa identifikujú tie podniky, ktoré sa hlásia k sociálnej role v podnikateľskej činnosti. Tieto zmeny môžu mať pozitívny vplyv na kultúru a transparentnosť v podnikateľskom prostredí. Navrhovaná zmena môže priniesť tiež zvýšený záujem o „rodinnú značku“, záujem o ochranu duševného vlastníctva, know-how a autorských práv v rodinných podnikoch.

Zmiešané vplyvy

V prípade registrovaných rodinných podnikov dochádza k regulácii použitia časti zisku po zdanení za účelom posilňovania a rozvoja rodinnej kultúry a rodinného prostredia. Registrovaný rodinný podnik je povinný najmenej 12% zisku po zdanení použiť na posilnenie svojich vnútorných a vonkajších vzťahov, a to najmä na

- vzdelávanie členov spoločnej rodiny,
- dôchodkové zabezpečenie členov spoločnej rodiny,
- rekreačné pobyty členov spoločnej rodiny a zamestnancov registrovaného rodinného podniku,
- zdravotnú starostlivosť o členov spoločnej rodiny a zamestnancov registrovaného rodinného podniku,
- sociálnu pomoc a starostlivosť o členov spoločnej rodiny.

Týmto znakom sa registrované rodinné podniky odlišujú od bežných podnikov, pričom registrácia rodinného podniku je dobrovoľná.

Čl. I, bod 97 (§ 28 ods. 2): Navrhuje sa zavedenie pokút vo výške od 100 do 1 000 eur v súvislosti s prijatím povinností týkajúcich sa rodinných podnikov. Úpravou vzniká vplyv pre uvedené subjekty len v prípade neoprávneného konania alebo nesplnenia zákonom stanovených podmienok, na druhej strane prispeje k lepšiemu dodržiavaniu ustanovení.

Negatívne vplyvy

Všeobecne: Návrh stanovuje podmienky evidencie a registrácie rodinných podnikov, ktoré sú spojené s administratívnymi nákladmi pre tie podnikateľské subjekty, ktoré sa rozhodnú požiadať o evidenciu, resp. registráciu. U registrovaných rodinných podnikov dochádza k ďalším administratívnym nákladom v dôsledku evidenčných a informačných povinností.

Evidencia aj registrácia rodinného podniku je však dobrovoľná. Nakoľko nejde o povinnú reguláciu a návrh nezaväzuje žiadne subjekty k informačným či iným povinnostiam, administratívne náklady vznikajúce v súvislosti s dobrovoľnou evidenciou či registráciou nie sú vyčíslené v súhrnných nákladoch regulácie (Tabuľky č. 1 a 2).

Evidencia rodinného podniku: Podnikateľský subjekt, ktorý sa rozhodne požiadať o zaradenie do evidencie rodinných podnikov, podáva písomnú žiadosť na formulári určenom ministerstvom práce. Prílohou k žiadosti o evidenciu sú doklady preukazujúce splnenie zákonom stanovených podmienok. Jednorazové administratívne zaťaženie súvisiace so žiadosťou o zaradenie do evidencie rodinných podnikov odhadujeme v rozsahu 90 minút na jedného žiadateľa, čo predstavuje 4 eurá v administratívnych nákladoch. Odhaduje sa, že v roku 2023 žiadosť o zaradenie do evidencie podá 2 000 rodinných podnikov.

Registrácia rodinného podniku: Podnikateľský subjekt, ktorý sa rozhodne požiadať o zaradenie do registra rodinných podnikov, podáva písomnú žiadosť na formulári určenom ministerstvom práce. Prílohou k žiadosti o registráciu sú doklady preukazujúce splnenie zákonom stanovených podmienok. Jednorazové administratívne zaťaženie súvisiace so žiadosťou o zaradenie do registra rodinných podnikov odhadujeme v rozsahu 120 minút na jedného žiadateľa, čo predstavuje 5 eur v administratívnych nákladoch. Odhaduje sa, že v roku 2023 žiadosť o zaradenie do registra podá 75 rodinných podnikov.

Povinnosti registrovaného rodinného podniku: Registrovaný rodinný podnik je povinný vo svojom účtovníctve osobitne sledovať použitie najmenej 12 % zisku po zdanení v súlade so zákonom stanovenými princípmi, a to prostredníctvom tvorby analytických účtov. Ak nie je možné v účtovníctve zabezpečiť preukázanie prostredníctvom tvorby analytických účtov, registrovaný rodinný podnik je povinný viesť analytickú evidenciu alebo ďalšie pomocné evidencie. Registrovaný rodinný podnik je na účely preukázania splnenia tejto podmienky povinný predložiť účtovnú závierku za predchádzajúce účtovné obdobie vrátane prílohy k účtovnej závierke, ktorá obsahuje presný popis účelu použitia najmenej 12 % zisku po zdanení ministerstvu práce. Administratívne zaťaženie súvisiace s povinnosťami registrovaných rodinných podnikov odhadujeme v rozsahu 350 minút ročne pre jeden registrovaný rodinný podnik, čo predstavuje 56 eur v administratívnych nákladoch. Odhaduje sa, že v roku 2023 bude registrovaných 75 rodinných podnikov.